

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122

Seisukoht krediidasutuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule

Täname võimaluse eest avaldada arvamust krediidasutuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu osas. Käesolevaga edastab Eesti Advokatuuri finantsõiguse komisjon oma liikmetelt kogutud kommentaarid nimetatud eelnõule.

1. KAS § 2 lg 4¹ – kolmanda riigi krediidasutuse suhtes erand filiaali asutamise kohustusest investeerimisteenuste osutamisel – eelnõu seletuskiri ei maini, et CRD VI artikli 21c lõike 4 ja artikli 47 lõike 2 regulatsiooni ülevõtmisel oleks soovi direktiivis sätestatust kõrvale kalduda. Pakutud sõnastust grammatiliselt tõlgendades kitsendab see erandit võrreldes direktiiviga ning selguse mõttes soovitaksime sõnastada säte teisiti. Artikli 47 lõike 2 lauseosa, mis loetleb investeerimise kõrvalteenuseid, on loetletud näidetena kasutades fraasi „*such as*“ (ee k. *nagu*). Käesolev eelnõu loetleb sama loetelu fraasiga „*mis on*“, mis grammatiliselt piirab kõrvalteenuseid ainult sättes loetletud teenustega, mis ei vasta direktiivi sõnastusele. CRD VI artikli 47 lõike 2 eesmärk on lubada erandi kohaldamisalasse lisaks peamistele investeerimisteenustele ka kõik kõrvalteenused, juhul kui nende osutamise eesmärk on osutada teenuseid MiFID II (Eesti õigusesse üle võetud VPTS) alusel. Sellega seoses on ka sätte lõpus ekslikult viidatud käesolevale seadusele, mis peaks tegelikult viitama VPTS-le.

Ettepanek: asendada KAS § 2 lg 4¹ sõnastus lauses „[...] sealhulgas mis tahes kõrvalteenuse, mis on seotud hoiuste kaasamise [...]“ järgneva sõnastusega „[...] sealhulgas mis tahes kõrvalteenuse, nagu seotud hoiuste kaasamise [...]“ ning parandada viite sõnastus „[...] käesoleva seaduse alusel [...]“ järgneva sõnastusega „[...] väärtpaberitur seaduse alusel [...]“.

2. KAS § 3¹ täiendamine lõikega 4 - sõnastuses „kelle peakontor asub kolmandas riigis ja kes on asutatud Eestis kolmanda riigi krediidasutuse filiaali“ on kirjaviga. Sõna „asutatud“ peaks olema „asutanud“.

Ettepanek: parandada kirjaviga.

3. KAS § 20⁶ lg 3² – oma initsiatiivi tõlgendamine käesoleva paragrahvi mõistes – sarnaselt eelnevale ettepanekule, ei maini eelnõu seletuskiri, et CRD VI artikli 21c lõike 2 teise alalõike regulatsiooni ülevõtmisega oleks soovi direktiivis sätestatust kõrvale kalduda. Eelkõige tekitab segadust sõnastus „[...] välisriigi

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

ettevõtja nimel või välisriigi ettevõtjast eraldiseisvalt [...]“, sest nimetatud sõnastust me ei tuvasta direktiivi tekstist. Direktiivi sõnastus kasutab tõesti terminit „*third-country undertaking*“, mis tõlgituna on „*välisriigi ettevõtja*“, kuid fraase „*nimel*“ ja „*eraldiseisvalt*“ direktiivi sõnastus ei kasuta. Samuti leiame, et lause „*[...] kolmas isik iseseisvalt või läbi teise isiku [...]*“ on tõlgitud vigaselt ja puudulikult direktiivi lausest „*[...] through an entity acting on its own behalf or having close links with such third-country undertaking or through any other person acting on behalf of such undertaking [...]*“.

Ettepanek: pakume välja alternatiivse sõnastuse tervele normile, et lahendada mõlemad nimetatud keelelised probleemid: „Käesoleva paragrahvi lõike 3¹ punktis 1 nimetatud oma initsiatiivina ei käsitata olukorda, kus välisriigi ettevõtja pakub tooteid või teenuseid jaekliendile, võrdsele vastaspoolele või kutselisele investorile, läbi kolmanda isiku, kes tegutseb enda nimel või kes on välisriigi ettevõtjaga tihedalt seotud või mis tahes muu sellise välisriigi ettevõtja nimel tegutseva isiku kaudu.“

4. KAS § 20⁶ täiendamine lõikega 3³ – selle lõikega võetakse üle CRD VI artikli 21c lõige 3. Eelnõu sätte teine lause on ebatäpne, mistõttu on seda võimalik tõlgendada liiga laialt: „*Nimetatud toodete ja teenuste pakkumisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 sätestatud, välja arvatud juhul, kui toodete või teenuste pakkumine on tihedalt seotud kliendile või vastaspoolele teenuse osutamisega või kui toodet või teenust osutatakse ajaliselt hiljem.*“ CRD VI artikli 21c lõike 3 mõte on laiendada erandit filiaali asutamise kohustusest juhtudele, kus kolmanda riigi ettevõtja soovib iseseisvalt tema poole pöördunud kliendile/vastaspoolele tooteid, mis on vajalikud või tihedalt seotud esialgselt kliendi poolt taotletud toote või teenuse osutamisega, sealhulgas kui kõnealuseid tooteid/teenuseid osutatakse ajaliselt hiljem (*the establishment of a third-country branch shall not be required for any services, activities or products necessary for, or closely related to the provision of the service, product or activity originally solicited by the client or counterparty, including where such closely related services, activities or products are provided subsequently to those originally solicited*). Eelnõu sõnastus jätab aga ekslikult mulje, et kolmanda riigi ettevõtja võib tema poole iseseisvalt pöördunud kliendile pakkuda ka esialgselt taotletud toote/teenusega mitteseotud tooteid/teenuseid, kui ettevõtja osutab selliseid tooteid/teenuseid ajaliselt hiljem („*või kui toodet või teenust osutatakse ajaliselt hiljem*“).

Ettepanek: Direktiivi sõnastuse ja mõttega oleks enam kooskõlas sõnastus: „*Nimetatud toodete ja teenuste pakkumisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 sätestatud, välja arvatud juhul, kui selliste toodete või teenuste pakkumine on vajalik või tihedalt seotud kliendi või vastaspoole poolt algselt soovitud teenuse osutamisega, sealhulgas juhul kui toodet või teenust osutatakse ajaliselt hiljem.*“

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

5. KAS § 48¹ – juhtidest ja võtmeisikutest teavitamine – uutest KAS § 48¹ lõigetest 1 ja 2 tuleneb, et olulistele krediiciasutustele (peaks olema ka OS-II krediiciasutused) sätestatakse nõue teavitada Finantsinspektsiooni juhi ametisse nimetamisest vähemalt 30 tööpäeva enne, muudel puhkudel on vastav tähtaeg 10 päeva. 30-päevane teavitustähtaeg pikendab oluliselt sobivusmenetluse läbiviimise protsessi ja juhtide jm sättes nimetatud isikute ametisse nimetamist. Samuti on arusaamatu, miks ühel puhul sätestab regulatsioon tähtaja kalendripäevades ja teisel puhul tööpäevades.

Ettepanek: palume selgitada ja kaaluda regulatsioonide ühtlustamist.

6. KAS § 49 lg 1⁵ – nimetatud säte sisaldub ainult seletuskirjas, eelnõus endas sellist sätet ei ole.

Ettepanek: palume täpsustada, mida siin on mõeldud.

7. KAS § 50 lg 1¹ – Seletuskirjas on viidatud valele sättele, KAS § 13⁴.

Ettepanek: palume täpsustada, kas korrektsem viide oleks hoopis KAS § 13⁶, mis sätestab heakskiitmise otsuse.

8. KAS § 52 lg 4 p 10 - Muudetud säte kohaselt kuulub nõukogu pädevusse erinevate komiteede pädevuse, õiguste ja tegevuste põhimõtete kinnitamine. Sättest jääb ebaselgeks, kas silmas on peetud vaid seadusega ettenähtud komiteesid või kõiki krediiciasutuses moodustatavaid komiteesid.

Ettepanek: täpsustada säte sõnastuses konkreetsemalt, kas see kehtib ainult seadusega ettenähtud komiteedele või kõikidele moodustatavatele komiteedele.

9. KAS § 60 lg 1 - Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et säilib nõue, kus siseauditi funktsiooni juhtivale isikule kohaldatakse audiitortegevuse seaduses atesteeritud siseaudiitorile sätestatud nõudeid ja tegevuse õiguslikke aluseid. Sellist nõuet eelnõus endas aga ei ole.

Ettepanek: palume lisada vastav regulatsioon ka eelnõusse.

10. KAS § 60 lg 3¹ – uus regulatsioon sätestab, et sisekontrolli funktsiooni täitvad isikud peavad olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud krediiciasutuse põhiäritegevuse funktsioonidest ja krediiciasutuse juhatuse liikmetest. Uue EBA draft revised Guidelines on internal governance kohaselt on lubatud neid ülesandeid täita ka juhatuse liikmel (vt p 29a, p 172 ja 176)¹.

¹ Consultation Paper on draft revised Guidelines on internal governance. Kättesaadav: <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-consults-revised-guidelines-internal-governance>

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

Ettepanek: palume KAS § 60 lg-s 3¹ täpsustada, et juhatuse liige võib täita sisekontrolli funktsiooni juhi ülesandeid uues EBA draft revised Guidelines on internal governance sätestatuga sarnastel tingimustel (piisavad kaitsemeetmed ja mehhanismid huvide konflikti vältimiseks, asjakohased tulemusnäitajad ning juhi tegevuse hindamise ja tasustamise põhimõtted).

11. KAS § 61 lg 3¹ – see säte ja eelnõuga lisatav KAS § 60 lg 3 esimene lause on oma sisult identsed.

Ettepanek: palume teha eelnõus vastavad korrektuurid.

12. KAS § 61 lg 4 – eelnõus muudetud lõige sätestab, et sisekontrolli funktsioone täitvad isikud töötavad koostöös Finantsinspektsiooniga. Sätte sisu, eesmärk ja koostöö ulatus jäävad ebaselgeks. Krediidiasutuse koostöö kohustus tuleneb krediidiasutuste seadusest ja Finantsinspektsiooni seadusest üldiselt ning laieneb krediidiasutusele tervikuna, mitte ainult sisekontrollifunktsioone täitvatele isikutele.

Ettepanek: palume sätte sisu, eesmärki ja koostöö ulatust täpsustada või eelnõust eemaldada.

13. KAS § 63 lg 2 p 5 – sätet täiendatakse tekstiosaga “[...] mis peab sisaldama muu hulgas krediidiasutuse usaldusväärset administreerimiskorda ja raamatupidamise sise-eeskirja”. Täiendus põhineb CRD VI artikli 74 lõike 1 punktil c, mis kasutab sõnastust “*piisavad sisekontrollimehhanismid, muu hulgas usaldusväärne juhtimis- ja raamatu-pidamiskord*”.

Ettepanek: kasutada CRD VI-ga sama sõnastust ja asendada sõna “*administreerimiskord*” sõnaga “*juhtimiskord*”. Samuti palume seletuskirjas selgitada ja täpsustada, mida „usaldusväärne administreerimiskord/juhtimiskord“ tähendab, et seadus oleks üheselt mõistetav ja täidetav.

14. KAS § 65 lg 2¹ – nimetatud sätte kohaselt võib Finantsinspektsioon otsustada samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate ühingute ühinemisel, et ühinemisloa taotlemine pole vajalik. KAS § 65 lg 2¹ näeb ette, et samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ühingu teavitavad Finantsinspektsiooni ühinemisest viivitamatult peale ühinemise otsuse vastuvõtmist, misjärel teeb Finantsinspektsioon ühe kuu jooksul otsuse, kas ühinemise luba on vajalik.

Sõnastus “*peale ühinemise otsuse vastuvõtmist*” tekitab küsimuse, kas tegemist on ühingute esialgse kavatsusega ühinemine läbi viia (millisel juhul on keeruline määratleda konkreetset momenti) või ühinemisotsusega ÄS-i kohaselt (ühinevate ühingute aktsionäride või osanike otsus). CRD VI artikli 27i lõike 1

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

sõnastus “[...] *after the adoption of the draft terms of the proposed operation* [...]” viitab momendile, mil ühinemise esialgsed tingimused on kokku lepitud.

Lisaks juhime tähelepanu, et konsolideerimisgruppi kuuluvate ühingute ühinemisel on võimalus, et ÄS-i kohaselt ühinemisotsust vastu võtma ei pea (ÄS § 421 lg 5 ja § 412 lg 4 kohaselt ei pea seda tegema, kui ühendav ühing ühendab endaga 100%-lise tütre). Seega oleks selgem siduda nimetatud moment konkreetse sündmusega, mis ühinemise protsessis alati toimub, milleks on näiteks ühinemislepingu sõlmimine.

Ettepanek: palume sätet täpsustada, et oleks selgelt aru saada, millises ühinemise etapis tuleb Finantsinspektsiooni antud olukorras teavitada või eemaldada KAS eelnõust eraldi § 65 lg 2¹ kohane teavitamiskohustus, kuivõrd vastavalt KAS § 66 lg 2 järgi peavad ühinevad ühingud niikuinii teavitama ühinemisest, ning viia see § 66 lg 2 alusel tehtavasse teavitusse. Alternatiivina teeme ettepaneku ühtlustada KAS § 65 lg-s 2¹ ja § 66 lg-s 2 reguleeritud teavituste ajahetk.

15. KAS § 66 lg 2 – paragrahvi 66 lõike 2 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Ühinevate ühingute juhatused peavad viivitamata pärast ühinemislepingu sõlmimist teavitama sellest Finantsinspektsiooni ja esitama ühinemisega seotud toimingute kohta ühinemiskava.“ Sätte praegust ning planeeritavat sõnastust on võimalik tõlgendada ka selliselt, et ühinevate ühingute juhatused kogu koosseisus peavad Finantsinspektsioonile esitatava teavituse allkirjastama, mis on liiga koormav ja pole ilmselt sätte eesmärk. Sätte eesmärk peaks olema see, et Finantsinspektsioon saab ühinemislepingu sõlmimisest teada ja piisab, kui selle teavituse Finantsinspektsioonile allkirjastavad ühinevate ühingute esindusõiguslikud isikud (tavapärastelt ühingu juhatuse liige).

Ettepanek: sõnastada muudetav lause ümber selliselt, et § 66 lg 2 esimene lause algaks järgmiselt: „Ühinevad ühingud peavad [...]“.

16. KAS § 68 lg 1 – lisaks planeeritud muudatustele antud sättes juhime tähelepanu, et sätte praeguse sõnastuse „Ühinemisloa taotlemiseks peab ühendav krediidasutus esitama Finantsinspektsioonile taotluse [...]“ kohaselt võib sätet piiriüleste ühinemiste korral tõlgendada ka selliselt, et kui näiteks Eesti krediidasutus oleks ühendatav ühing ja teise EU liikmesriigi krediidasutus ühendav, siis ka sel juhul peaks Läti krediidasutus ühinemisloa taotlema Finantsinspektsioonilt. CRD Artiklist 27i (*Member States shall require institutions, and financial holding companies and mixed financial holding companies within the scope of Article 21a(1) (the “financial stakeholders”) carrying out a merger or division (the “proposed operation”), to notify, after the adoption of the draft terms of the proposed operation and in advance of the completion of the proposed operation, the competent authority which will be*

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

responsible for supervising the entities resulting from such proposed operation, indicating the relevant information, as specified in accordance with Article 27j(5)) võib aru saada, et sellisel olukorras peaks ühinemiseks loa saama ainult Läti finantsjärelevalveasutusest.

Ettepanek: palume kaaluda, kas sätte praegune sõnastus vastab kavandatavale olukorrale piiriüleste ühinemiste korral ning kas Eesti plaanibki rakendada antud küsimuses erisust CRD VI-st.

17. KAS § 134¹²⁷ - Kehtivas seaduses juba eksisteerib § 134¹²⁷, millega reguleeritakse põhimakseteenuse osutamise kohustuse rikkumist. Seletuskirjas ei mainita, et vastav sätte on kavas kehtetuks tunnistada.

Ettepanek: palume täpsustada, kas uus sõnastus on mõeldud asendada kehtivas seaduses olevat sätet või on tegemist üksnes nummerdamisveaga.

18. KindlITS § 142 lg-d 1 ja 2 – Kindlustustegevuse seaduse (KindlITS) § 142 lõikeid 1 ja 2 on kavas muuta järgmiselt: (1) *Vaatamata äriseadustiku § 394 lõikes 2 sätestatule, võib Finantsinspeksioon määrata audiitori ning nõuda audiitorilt ühinemislepingu ja -aruande kontrollimise kohta aruande esitamist. Aruandes tuleb lisaks äriseadustiku §-s 396 sätestatule esitada audiitori arvamus selle kohta, kas ühendava või asutatava kindlustusandja tehnilised eraldised ja kattevara vastavad õigusaktidest tulenevatele nõuetele.* (2) *Piiriülesel ühinemisel võib Finantsinspeksioon jätta audiitorettevõtja määramata, kui selle on juba määranud lepinguriigi ühineva kindlustusandja asukohariigi kohus või haldusasutus.*

Plaanitud muudatusest võib aru saada, et kindlustusandjate puhul on siseriikliku ühinemise korral audiitorettevõtja määramine Finantsinspeksiooni kaalutlusotsus (ning see pole seadusest tulenevalt kohustuslik), kuid piiriülese ühinemise korral jääb audiitori määramine seadusest tulenevalt üldreeglina kohustuslikuks (lg 2 keelend „*võib jätta määramata*“). Erandiks on olukord, kus audiitorettevõtja on juba määratud teise lepinguriigi ühineva kindlustusandja asukohariigi pädeva kohtu või haldusasutuse poolt - sellisel juhul võib Finantsinspeksioon oma äranägemisel määramisest loobuda.

Võrdluseks, krediidasutuse ühinemise korral, sõltumata sellest, kas tegemist on siseriikliku või piiriülese ühinemisega, ei ole audiitorkontroll enam automaatselt kohustuslik, vaid selle määramine jääb Finantsinspeksiooni diskretsiooni alla.

Ettepanek: Selgitada, mis on sellise regulatiivse erisuse (kindlustusandja *versus* krediidasutus) eesmärk ja põhjendus samasuguste olukordade reguleerimisel. Soovime mõista, miks on kindlustusandjate puhul piiriülese ühinemise korral säilitatud seadusest tulenev auditeerimise kohustus (välja arvatud juhul, kui pädev asutus teises lepinguriigis on audiitorettevõtja juba määranud), samal ajal kui krediidasutuste puhul

EESTI ADVOKATUUR

FINANTSÕIGUSE KOMISJON

on mõlemat liiki ühinemiste korral jäetud audiitorkontrolli määramine täielikult Finantsinspektsiooni otsustada. Ehk teisisõnu, miks on kindlustusandjate regulatsioon selles osas karmim, kui krediidiasutustele kohalduv regulatsioon. Eelnõu seletuskiri seda erisust ei käsitle ega selgita, mistõttu jääb ebaselgeks, miks on valitud just selline lahendus ning millisel eesmärgil nähakse kindlustusandjate ja krediidiasutuste ühinemiste puhul ette erinevad audiitorkontrolli nõuded.

19. Seaduseelnõu seletuskirja mõjuanalüüs – eelnõu p 7.1.3 (i) alapunkt „Mõju olulisus“ hindab mõju keskmiseks ning sisaldab muuhulgas lauset – „Muudatused ühinemise ja jagunemise regulatsioonis avaldavad mõju vaid nende krediidiasutuste, investeerimisühingute ja valdusettevõtjate suhtes, kes esitavad Finantsinspektsioonile ühinemise või jagunemise loa pärast 2024. aasta III kvartalit.“ Tegelikult saame aru, et antud eelnõuga ei ole plaanis muuta haldusmenetluse seaduse § 5 lõikest 5 tulenevat põhimõtet, et kui haldusmenetlust reguleerivad õigusnormid muutuvad menetluse ajal, kohaldatakse menetluse alguses kehtinud õigusnorme, mistõttu ühinemisloa taotlust, mille menetlust on alustatud enne 11. jaanuarit 2026, tuleb siiski lõpuni menetleda praegu kehtivate KAS ühinemise sätete alusel.

Ettepanek: selguse huvides ka seletuskirjas selgelt sätestada, et mõju avaldub on üksnes muudatuste jõustumise järgselt alustatud menetlustele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kirsti Pent
Finantsõiguse komisjon